

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum,
Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam
Secularium quam Religiosorum**

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

182. Seminaria ministrorum Dei constituere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

do audire volētibus doctrinam liberaliter profundimus. *te de melle*
 Idem Chryf. hom. 12. ad Theff. & Greg. li. 4. Ep. 40 *caeli (au.*
 S. Scripturam vocant Epistolam Dei, ad nos mis- *ho. 10. in 1.*
 sam, quia in ea Deus loquitur: Greg. 2. Moral. c. 1. *Tim.) mel*
 voca: speculum mentis, in quo interna facies no- *lea, & diui*
 stra videtur. *ni erga nos*
amoris ple-
nissima.

5. Esdras Sacerdos & legis doctor prae parauit
 cor suum vt inuestigaret legem Domini, & face-
 ret, & doceret in Israel praecipuum & iudicium.

6. RR. PP. Soc. Iesu sacram scripturam diligen-
 ter euoluunt, nocturna diurna; manu versant,
 & in ijs intelligendis, enucleandis & ad verbum
 ediscendis occupantur.

7. Regula Canonicoꝝ ait: Praepositorum
 officij est, vt subditorum mentes S. Scripturarum lectio-
 nibus assidue muniant, ne lupus inuisibilis aditum inue-
 niat, quo ouile Domini ingredi, & aliquam ouium subro-
 pere valeat.

SIGNVM CLXXXII.

*Ne familia doctorum, nemine eam propa-
 gante & quasi ferente, breui aboleatur, semi-
 naria constituere iuuentutis & Dei mi-
 nistrorum, & Scholas seu
 officinas aperire pie-
 tatis.*

1. **D**iuus Chrysostom. Scytharum quos Ariana *Theo. hist.*
 pestis attigerat, saluti consuluit, Constā- *Eccl. li. 10.*
 tinopoli *c. 5.*

tinopoli Ecclesia constituenda quam Scriba
 quorum ea in vrbe Magnus numerus erat, &
 gendam administrandamque permisit, quod
 ipse Chrysoſtomus per interpretes ſapienter
 uit, & in diuinæ legis præceptis inſtituit. Ap
 certe Scytharum Ecclesia Conſtantinopolitana
 ſita nil aliud quam quoddam Scythicæ gentis
 minarium fuit, conſtabat enim rudes Scythi
 non niſi à ſuis exculis & doctis Scythis polle
 iuari.

*Labentis
 disciplina
 Chriſtiana
 remedium.*

2. Sanctiſſ. *Iſidorus* Collegium (illius esse
 plum quod à ſingulis Episcopis Tridentina
 nodus erigi iubet) in Hiſpalenſi vrbe, cuius
 tiſtes erat, inſtituit, vbi adoleſcentes generatim
 geniiq; laude commendatos, & in ijs D. *Alphar*
 ſum, qui poſtea *Toletanus* fuit, & S. *Braun*
 qui *Cæſar Auguſtanus* creatus eſt Pontifex
 rabiliter erudiuit.

*Sess. 23. c. 18
 Amb. mo-
 ralis in
 Chronica.*

3. *Gregorius* tertius decimus Pont. Max. m
 quoquo verſum (in Indias, in Angliam, Co
 ſtantinopolim, Alexandriam Ægypti, Syriam
 Palæſtinam, Babyloniam) operarios qui diu
 verbo, ipſo ſanguine, ac pijs muneribus ad ſibi
 atque ad pietatem allicerent: vt vero non
 ſe ſuperſtite quam è viujs abeunte res tantæ
 ſiſterent, ſeminaria Alumnorum liberaliter
 tuit, alte id intelligens quod *Chriſtus* dixit: *Ecce
 Dominum meſſus vt mittat operarios in vineam* quod
 id videlicet ſpectans quod ipſe Episcopus
 marum noſtrarum *Dominus Ieſus*, vera ſapientia
 tia Patris, & verus Architectus fundamentum
 ponens, ac duo ſeminaria condens, alterum in
 Apollonia

Apostolorum, alterum 72. discipulorum per *V. Thom.*
 eandem Ecclesiam seminavit & auxit. Itaque à *Bozium de*
 Germanico exorsus, quod centum alumnis a *signis Eccl.*
 dis Romæ instituit: deinde alius, in eadem vrbe *li. 5. c. 3. &*
 Anglicum, Græcum Maronitarum, qui è monte *P. Ioan.*
 Libano deuehuntur. Neophytorum item & Hun- *Bonif li. 1.*
 garorum & instituit & perpetuis re ditibus de- *de instit.*
 tauit aut firmavit. Inde quando ex antiqua stirpe *Christ.*
 Germaniæ sui progenitores descenderant has *pag. 31.*
 cogitationes etiam ad Germanica seminaria fun- *Seminari*
 danda conuertit, vnde in Boemia, in Morauia, in *per amplâ*
 Prussia, in Lituania, sed & Fuldæ in ipso Germa- *per ma-*
 niæ centro quæ adhuc stant, cum & in Transy- *gnifica*
 mania, in Belgio, & in Gallia aliqua alia (quin et- *multis in*
 iam in ipsis Iaponicis regnis) nonnulla poni ius- *locis, erecta*
 sit, quibus reditus ex Europa attribuit. De his *per orbis*
 Greg. 13. seminariis Stephanus Tuccius: *Ant. sti-*
 vos, inquit, lacerat ô nocturni prædones, vnus vos cru- *tem, & mis-*
 entat Gregorius, & exciatis per Germaniam, Galliam, *n sica Pon-*
 Sarmatiam, Pannoniam iuuenum seminariis tanquam *tificis libe-*
 aggeribus fidei, vias vestris satellitibus intercludit, vestris *ralitate*
 vos implicat retibus, & intra fines ac parietes vestros, *dotata.*
 vestris vos liberis, vestris alumnis impugnat: neq; vero *Certa &*
 vnum ille aut alterum vobis opposuit propugnaculum, *firmâ sub-*
 sed suum singulis pene gentibus exstruxit. Prutenis & *idia fidei*
 Suenis Bransbergense, Vilnense Lituanis, Bohemis Pra- *Cath.*
 gense, Morauis Olomucense, Austriacis Viennense, Græ- *In exequiis*
 cense Stiriacis: Dilinganum Germanis, Fuldense Sa- *Greg 13.*
 xonibus, Nisipontanum Scotis & Hibernis, Heluetiis hæc erunt *Artes reli-*
 Mediolanense, Britannis Bohemense, Claudiopolitanum seminaria *gionis.*
 Transylvanise &c. Hæc ille. Ecclesia certe in tem- *Religio*
 pestatibus & procellis per bene moratos & ho- *tandiu*
 nestis *stabit,*
quamdiu
 hæc erunt *fortiss. iu-*
 uenum.

nestis artibus instructos iuuenes recreatur
religione vacillantes fulciunt atque confirmant
&c.

Rex ille Babilonicus, ut est apud Dan. ubi
pueros, formosos, & litteratos, ex illorum
mero quos in bello Iudaico captiuos excepit
litteris librisque Chaldæorum addiscendis
pari iussit eo consilio ut post triennium, quæ
erat ex Regis imperio in aliis studiis ponenda
Regem circumstarent.

Tale quiddam est in his seminarijs, ubi
geniosis iuuenibus minimeq; indoctis, vicijs
& nobilitate & pulchritudine præditis atq; in
tis peregrinæ linguæ condiscuntur &c. ut Be-
lonios, hoc est, à virtute pierateq; alienos ling-
rum accessione rerumque scientia multum
Christum adducant, Dei Ecclesiam imperant
dilatent. Natura ut esse perpetua possit, ad hanc
semine, siquidem alijs occidentibus & exoriente
tibus alia vi seminis progignuntur & exoritur
ita, ut Religio sit perpetua viui ex his ædificata
quam ex terræ vena lapides excinduntur, quæ
Dei Opt. Max. templum ac domus partim de-
catur, partim reponitur.

Lib. 3. hist.

c. 17.

Bar. 10. 1.

An. Ch. 98

Adolescen-

tes eligantur

in semi-

naria intro-

mittantur

summa ex-

pectationis

de seæcne-

mo han-

riat.

4. Eusebius hanc refert ex Clement. Alexan-
drino Apostolo historiam: ubi ex insula Pama-
cæ rat Ephesum reuersus, quorundam rogatus
vicinimas gentes proficiscitur, (Ioannes) hinc
copos constituturus, illic integras Ecclesias
dispensaturus, alibi certos homines sibi
tus Sancti instinctu demonstratos, in Clerum
lecturus.

At cum ad urbem quandam non longe inde
 distantem (cuius etiam nomen nonnulli memo-
 rant) se contulisset; & alia quoque officia, quæ ad
 animos fratrum inter se dissidentium concilian-
 dos pertinebant, obijisset, ad extremum adoles-
 centulum corporis viribus valentem, vultu &
 oris conformatione venustum, animi impetu fla-
 grantem, forte conspicatus, statim in eum qui ibi
 Episcopus erat constitutus oculos conuertit, eū-
 que sic affatus est: *Hunc adolescentulum, omni studio,*
cura & cogitatione, coram Ecclesia & Christo teste, tibi
tuaque fidei commendo: quem cum Episcopus in
 suam tutelam accepisset, & omnia se facturum
 fuisset pollicitus, Ioannes eadem iterum atque ite-
 rum illi edisserit, eiusque fidem contestatur. E-
 phesum deinde redit, Episcopus ille adolecentu-
 lum sibi concreditum in domum suam recipiens,
 educauit pro suo, in officio cōtinuit, fouitq; hu-
 maniter, ad extremū baptismi sacramento illumi-
 nauit. Postea vero ubi sigillo Domini (sacramen-
 to confirmationis vt addit interpret) tanquā per-
 fecta tutaq; eius animæ custodia obsignasset, nō-
 nihil de cura & obseruatione in eo instituēdo sus-
 cepta remisit. Quem quidem non solum liberior
 viuendi potestas, quam fuerat paulo ante tem-
 pus adeptus, verum etiam quidam adolescentes
 eius æquales otio languidi, inertia dissoluti, &
 omni malorum genere assuefacti corruerunt.
 Et primum exquisitis conuiuiorum opiparo-
 rum delictis illum alliciunt, inuitumque noctu
 deinde educentes, ad furti societatem coeundam
 attrahunt: tum maiora moliri flagitia hor-
 rantur

*V. locum de
 zelo anima-
 rum, & in
 Triumpho
 virtutum,
 locum de
 templis B.
 Virg. ex e s.*

tantur, iste pedetentim assuescit & propter
nerosam animi magnitudinem, tanquam
effrænatus, & nimium sibi suisque viribus
dens, extra rectam viam impetu fertur, fræ-
acriter præmordens, procliuius in profun-
vitiorem gurgitem se præcipitat. Atque
iam in desperationem salutis in Deo sitz
deinceps non de exiguis noxis cogitavit, sed
ximis quibusdam ac nefarijs facinoribus
sis: vbi semel omni improbitate & nequitia
ditus euaserat, nullam nõ sceleris labem
cum alijs contrahere secum statuit, illis ig-
familiaritatem adscitis, & magna latronum
ba collecta, animo prompto paratoque
cem manu violentissimum, sanguinis effu-
crudelissimum, leueritate denique acerbissimum
præbuit.

Interea temporis vbi necessaria ad rem-
bat occasio, Ioannes accersitur, ille vbi ab
quarum gratia venerat, recta ratione dispo-
set. Age, inquit, Episcopo, depositum nobis red-
ego & Christus Ecclesia teste, quam gubernas, tu
m: simus.

Hic vero primo attonitus obstupuit, an-
tus pecuniam quam nunquam acceperat, &
fraudem & dolum malum repeti; & tamen
facile credere poterat ea à se repolci per
niam quæ neutiquam habuisset, neque
depositum repetenti omnino diffidere. Ver-
simulatque Ioannes dixerat *adolescens tulum*
& animam fratris, senex demisso vultu ingre-
cens & item lachrymans: Ille, inquit, m-

est. Quo modo & quo genere mortis? Deo, inquit, mortuus es; nam nequam & perditus, & vno verbo latro euasit, & iam pro Ecclesia, in qua versabatur, montem cum nefaria hominum sui similibus turba occupat. Apostolus ergo veste dilacerata, ingenti cum gemitu caput feriens: Bonum, inquit, custodem animæ fratris tui te reliqui. Equæ iam iam mihi adsit, & dux aliquis iuueris. Inde ab Ecclesia, ita ut erat, cum festinatione se proripuit. Profectus autem ad locum à primis latronum excubitoribus prehēditur, qui neque fugam parare, neque euitare studens, sed vociferans admodum dixit: Huc huius rei causa accessi me ad principem vestrum deducite, qui quidem ad tempus ut erat armatus expectabat. Verum ut Ioannem aduentantem agnouerat præ pudore fugam capeffit. Hic vero ætatis suæ oblitus illum pro viribus propere insequitur, atque clamans: Quid, inquit, fili, me tuum ipsius patrem inermem & atate confectum fugis miserere laboris mei, fili, ne formides; adhuc tibi salutis spes reliqua est, ego Christo pro te reddam rationem, & si sit opus, pro te lubens mortem Ioannis appetam, sicut Dominus pro omnibus nobis. Pro tua anima meam dabo, consiste, crede: Christus me misit ad te. Ille vbi hæc audierat: Primum oculis humi defixis, constitit, deinde arma abiecit: tum horrore perfusus, grauius & acerbe lamentatus est, se nem ad se aduentantem complectitur: Flexus & mœrore quo ad poterat, pro culpa satisfecit, & dextera sola occultata lacrymarum vnda secundo baptizatur. Apostolus rata & constanti assueuatione ei se à Salvatore veniam & remissionem peccatorum precibus suis impetraturum pollicetur:

Zz cetur:

*Ardens
charitas*

cerur: atq; ad genua accidens, ipsam manum de-
 teram, tanquam aqua pœnitentiæ ablucata
 gatamq; osculatus illum ad Ecclesiã redocit. Co-
 bris item precibus Deum pro illo inuocat, con-
 nuis ieiunijs vna cum eo se macerat, varijs
 sapientiæ sententijs eius animũ quasi quibusdam
 blanditijs mitigat, tranquillatq; neq; prius vult
 tur inde discessi, quam illum Ecclesiã minime
 præfecisset. Cuius conuersione magnum
 pœnitentiæ exemplum, præclarum seculi
 generationis specimen, illustre deniq; tropat
 a peccatis resurrectionis, per exteriora pœnitenti-
 tiæ signa hominibus proposuit ad imitandum
 &c.

5. *Ioannes Magnus* Vspalensis Epif. dedit
 literas, quasdam Greg. 7. scriptas in Sueno-
 norum Regem, & Olauum Noruegiorum,
 Regem V. sigotthorum, in quibus petit
 vt mittant Romam Clericos ac pueros
 vt sacras literas moresq; Christianos com-
 doceri possint.

6. *Societas Iesu* totius orbis loca percurrit
 vnum præ oculis habet, vt in præcipuis
 bet regionũ ciuitatibus excitentur Gymna-
 quib. ad bonas literas moresq; pios adole-
 erudiantur. Exempli gratia: Goa est metropo-
 nobilissima Indiarum Orientaliũ, in ea per
 erecta est schola, ad quam confluunt vni-
 diuersis regionibus oriundi Brachmanes,
 Arabes, Æthiopes, Armeni, Chaldæi, Arabes
 Canarij, G. zarates, Dacani, Malauaces, &
 dis qui vltra & citra Gangem sedes habent.

Insulas habitant ab indico Oceano circumdatas, ex ea prodeunt innumerati alumni, & plurimos ad Christi cultum perducunt, & longe plurimos ad veram pietatem corroborant.

7. Fortissimus Martyr *Babylus* Antiochenæ Ecclesiæ Episcopus, tres discipulos *Urbanum*, *Prilidianum*, *Epolonium* ab vno patre genitos secum abduxit in cœlum. Imperator enim *Numerianus* eos sæuissime cruciatos interemit. Et licet natu maximus 12. duntaxat annos vitæ cōplerat, medi^o 9. vltimus 7. tamen id ætatis de immanissimo hoste deq; superbissimo tyranno triumpharunt. Cū enim magistri sui religionem tueri ac retinere se velle dixissent, neq; eos verbera fregissent, quæ pro annorum numero quisq; pertulerat, ferreis sunt vnguib; *Numeriani* iussu dilacerati, quem do'orem fortianimo tolerabāt, magisq; doctor's sui cruciatu, qui in eculeum impo'sit: uim manifeste torquebatur, quam suo commoti Imperatorum his verbis accusabant: *Erubescere, erubescere, tribusq; minutissimis puerulis longe inferiorem imbecilliorisq; te esse fatere. Tu quidem ardes iracundia, nos his tormentis tanquam floribus vernis exornamur, plagarumq; vestigiis notatum, atq; adeo impressum corpus enitescit.* *Numerianus* Magistri præsentia confirmari puerorū animos arbitrat^o doctorē & discipulos se dib^o locisq; disclusit, seiunctisq; à *Babyla* præceptore puerulis alia donabat, alia promittebat; rō ignari tres fratres quo animo illa darentur, prodonis & pollicitationibus tyranno hæc verba reddiderunt: *Quid nos, insidiosè coluber, decipere, & vt auiculas in laqueos conaris inducere? nec à*

Simeon Metaphr. de vitis SS. Chryf. ho. de SS. Laurentino & Maximo.

fide Christiana deficiemus, nec magistrum Babylonem seremus.

Hæc audiens è carcere Babylas, & ex eo locum quem erat inclusus. *Macti, inquit, virtute fluita disciplina mea, gaudium meum, letitia mea, per amplexu ducationis istud est præmium, laboris mei hodie fructum mirabilem capio, gratias tibi ago summe, qui talium me discipulorum magistrum esse vult.*

Pueri bene educati corronis æternis redempti fulgent in cælo.

Hæc Numerianus perinuitus audiuit, Babylasque denuo persuadere cœpit, vt simulacrum neratus acerbissimæ mortis tormenta effugeret quem cum de sententia dimouere non potuit vna cum pueris capitis damnauit. Mortem pueri constanter pertulerunt, post iugulatos magister est, qui à tyranno contenderat vt pueri perirentur ad necem, veritus ne si prius ipse occideretur, constantia pueros firmitasque deficeret. Eodem modo quot millia studiosorum Societas sua à mortiferis culpis prohibuit quos erubescidos suscepit? quot auersis ab insidiosa vitiorum via directum ad cœlum iter ostendit? Magister enim habet vim ad sanctitatis amorem in puerorum animis ingenerandum vita tam piæ præceptorum. Nam est quasi compendium discipulorum virtutem via, vt talis magister quæres vult esse discipulos. Neque enim (vt Seneca) nulla res est, quæ magis impellat animos ad honestatem, quæque dubios & ad vitia præcitateque procliuēs ad virtutem & rectam viam di rationem traducat & transferat quam virtutis consuetudo optimorum. *Paulatim (ait) deficiunt*

Li. 14. Ep.

Turpis vitæ venenata facile serpunt.

in pectora, & vim præceptorum obtinet frequenter audiri, aspici frequenter, occursum me Hercle ipse sapientium iuuat, & est aliquid quod ex magno viro vel tacente proficias. Thomas Bozius de signis Ecclesiæ lib. 5. cap. 3. probat exemplis diuersis olim cœnobia Monachorum inter Barbaras nationes constituta eodem modo erudire plerumque consueuisse earum pueros ad Christianos mores. Sic Adalbertus Episc. Pragensis à Monachis Pragensibus & S. litteras & pietatem Christianam fuit edoctus, &c.

8. Memoriam proditum est Sturmium vtrum non modo genere, sed etiam virtute scientiaque nobilem eorum beneficiorum authorem fuisse Germanis quæ vere appellantur bona. Cum enim Germaniam à litteris & pietate alienam, variisque bellis & seditionibus agitatum vidisset, nec Germanæ iuuentutis indolem improbasset, quæ quales magistros haberet talis fere esset, morum, doctrinæ, & pietatis officinas, hoc est, scholas optavit erigere nec defuit voluntati facultas. Nam fauente Carolo illo Magno in vastas solitudines penetravit, Fuldenseque Cœnobium bonis auspiciis ædificauit, in eo quadringentos Monachos docuit, ex quibus multi, quæ erant eruditione & scientia, ex Græco sermone in Latinum multa vertentes Gymnasium atque ædes insigni Bibliotheca nobilitarunt. Ne autem studiorum studiosorumque moles tanta concideret Caroli Imp. & Bonifacij Moguntini Archiepiscopi liberalitas summa prouidit, Monasterium enim quod à Fulda fluuio nomen acceperat, agris, pos-

tionibus, prædiis, pecuniis, vectigalibus, et
plurimis uterque locupletauerunt. Difficile
caturus est quantos & quales viros Schola
enutriuere, ex qua velut sapientie, eruditionis
optimorum morum penu tot Episcopi, Ar
piscopi, & Cardinales, mundo exhausto
dammodo doctorum virorum ingenii, pro
runt. Ex hoc Gynasio summi Pontifices, E
clesiarum præfules, hinc summum imperium
natores & consiliarios, hinc ceteri principum
rum suarum tutores & curatores petebant.

*Langhe-
crucius de
vita & ho-
nest. Eccl.
lib. 6. c. 14.*

9. *Carolus Borromæus* Cardinalis Archiepiscopus
diol. vt Ecclesia Mediolanensis idoneos ser
ministros haberet, instituit amplissimum
narium, vbi in literis ac pietate iuvenes edu
rentur.

10. Sunt *Louani* quatuor collegia discipulo
rum omnium doctoribus referta, *Lilium*, *Fal-*
num, *Castrense*, & *portium* in quibus veteri
stituto honestis atque ingenuis, quos ege
premit in aliquot annos ad capiendum inge
cultum alimenta publice præbentur. *Louani*
Hadriano VI.

*Hedio in
Chro. Ger.*

11. Historiæ referunt Episcopos *Leodiensis*
episcopia, hoc est loca venerabilia & Scholæ
studia & bonas artes liberalissime fouisse, &
que ex patrimonio *Diu Lamberti* circiter anno
Christi 1473. sic floruit *Leodientis* Schola vt
bonis litteris inuigilarent nouem Regum
24. Filij ducum, 19. Filij Comitum, exceptis
ronum, nobilium & aliorum filijs quorum
mensus fuit numerus.

12. Anno Christi 1604. Ioannes Miraus Clauo ^{Epif. Ant-}
 Antuerpiensis Ecclesie manum admouere ius ^{uerp. erigis}
 sus prouidi naucleri officia exequabatur. Nam ^{seminariu.}
 vix operi insistere cœperat, cum suæ fidei com-
 missam nauiculam inter tot errorum procellas
 fluctuantem intuitus, noua quadam insitione
 Seminarium Theologorum ab Antecessoribus
 vix aliter quam mente conceptum plantauit, è
 quo mox epibatas & classarios educeret, qui
 non ad gubernacula tantum, verum etiam ad
 clauum intrepidi aduersus Syrenum blanditias
 affiderent.

13. Ipsa diuina sapientia, vt dixi, cœlitus des-
 cendens & nostram induens carnem duobus se-
 minarijs vniuersam propagauit Ecclesiam, quo-
 rum alterum 12. alterum 72 habuit alumnos. Ho-
 rum autem eam curam gessit vt ad mortem vsque
 illos excoluerit, ac deinceps Spir. illis sanctum de
 cœlo dimiserit.

*Ant. Passé.
 Bibl. selecta
 li. 1. c. 8.*

14. Nullæ extant Synodi, in quibus de ratione
 studiorum actum quin præcipua Scholarum cu-
 ra Ecclesiasticis viris demandata sit. Et in ædibus
 etiam Cathedralium Ecclesiar. nomina eorum
 adhuc seruantur, cum Scholastici vel Magistri
 Scholæ appellantur Canonici, quorum erat an-
 tiquitus non tam Clericos quam Laicos & pau-
 peres apud templa ipsa gratis instituere.

Seminaria Cleri instituuntur in Concilio To-
 letano 2. c. 1. & Toletano 4. capite 29. eorundem
 meminit Vasense 2. capite 1. & Taronenſe 2. ca.
 13. Synodus Tridentina afflatu Spir. S. iussit insti-

tui seminaria Clericorum, vt in singulis diocesis
 bus efformentur operarij, in Concilio Carthagen-
 censi hæc de seminarij institut. statuta leguntur
 (Anno 1565.) Cum ad hæreses extirpandas & vici-
 dum Ecclesiæ Dei pristinum suum nitorem, & Clero-
 cerdotioꝝ, pristinum suum decus, ac consequenter
 tra non multos annos Ecclesiæ mire floreat eruditi-
 sacra, pietate, vitæ puritate, habeantq; singule
 ses plerosq; omnes ministros bene idoneos ad laudabile
 obeundum munus suum, & non paucos excellenti
 ditione & pietate, nihil dici aut cogitari possit ex-
 rius illo decreto SS. Tridentina Synodi quo iubetur
 singulis diocesisbus instruatur seminaria ministrorum
 atq; adeo iam inde ab initio Ecclesiæ vix quilibet
 clarius aut efficacius institutum esse videatur ad
 dum Ecclesiæ Dei florentissimum statum, literarum
 rarum cognitione, pietate, religione, vitæ puritate
 sanctissimum & utilissimum illud decretum con-
 S. Synodus vehementer hortatur & obsecrat omnes
 dinis Ecclesiastici viros, maximeq; eos qui bonis Ex-
 sticis vtuntur, in hanc rem & utilissimam, & singulis
 apud Deum & homines meriti omnes conatus interdu-
 quo breui perfici possit, vt vberem segetem Christi-
 Reip. hæc literarum seminaria proferant. Quæ
 atatem maturuerit, ornet Ecclesiam, & expleat
 Domini, neq; enim melius opes Ecclesiasticæ, neq; saluti
 collocari possunt. Nam cum sint varia officiorum
 quibus charitas erga proximum exercetur, tam
 genus officij ceteris est maxime laudabile, in quo
 cum Ecclesiastici præluere debeant ceteris, debent
 in tanta calamitate ac necessitate promptum, hilarem
 ac liberalem animum præbere. Quare præcipit S. Syno-

us ut quamprimum fieri possit modus constitutur facta sess. 23. c. 12
omnium beneficiorum atque eorum omnium quorum
decretum Concilij Trid. mentionem facit estimatione,
quo ad hæc seminaria ponenda & constituenda sufficiens
contributio fiat.

15. Ferdinandus Castillus Dominicanus scri- *Possenu c. 10*
bit id S. Dominico fuisse propositum, ut non solum
Philosophiam & Theologiam sui docerent, ve-
rum etiam inferiorum Scholarum susciperent
curam, ad quas ipsi quoque laici confluerent,
quod intelligeret hanc esse conuertendis ad
Deum ciuitatibus compendiosissimam viam.

P. Possenuinus exponit rationem disponendi &
administrandi hæc seminaria lib. 4. Bibliothecæ
selectæ c. 11.

Quis nescit cum primis rebus aduersis & ca-
lamitosi pauperum studiosorum, solarium, por-
tum, ac refugium inuestigandum esse diligentis-
sime?

Certe Scholarum ac pauperum studiosorum
in dispensatione patrimonij Christi præcipuam
habendam esse rationem Clericis, facile videt,
qui præstantissimos ponderat fructus qui ab his
in vniuersam importantur Remp. Christianam.
Nam quis nescit Scholas esse fontes illos augu-
stos & sacros ex quibus Ecclesia, Resp. & tota
hominum societas irrigatur? Quis ignorat Scho-
las esse horrea seu promptuaria, ex quibus omnia
Ecclesiæ & Resp. necessaria, sunt depromenda,
atq; adeo eas tanto vinculo Ecclesiis esse copula-
tas ut sine mutua officiorum communicatione
neutræ possint esse saluæ?

*Quia Col-
legia Cleri-
corum erunt
Scholarum vir-
tutum &
seminaria
studiosorum, ger-
manice
studiosi
vocantur
Clerice.*

Adhæc Aristophanes veteris comædia fac-
tissimus poeta in pluto suo paupertatem magis
se gloria efferentem introducit, quod sola
doctrinarum rerumque bonarum inuentum
conseruatrix. Quod licet incredibile & pœ-
quasi simile videatur, subductis tamen diligenti-
rationibus illud ex oraculo Apollinis Pythiæ
tum non sine causa arbitrari debemus. Numquid
enim Socrates non solum hominum sed & De-
orum consensu sapientissimus iudicatus, nec
paupercula, obsterice, in lucem susceptus, he-
lophiæ moralis inuentor & princeps à doctis
appellatus est? Nam is primus ab indoctis ali-
erroribus abducens animum suum, hanc partem
Philosophiæ, quæ est de vita & moribus, in opo-
tum extulit & cum hominibus communica-
Nonne Demosthenes obscuro paruisq; opor-
prædito parente, cultellorum veditore, proce-
tus, primus intellexit quot modis hominum
res, & quibus rebus, & quo genere orationes
quamque partem moueantur, ideoque orati-
onem faciendæ & ornandæ locupletissimus habuit
est auctor? De Euripide, cuius singuli versus
gula testimonia putantur Ciceroni, quid dicitur
Eus certe mater domestica difficultate compo-
sa, ex olerum venditione sordidum quædam
illiberalem faciens, quid filio præter contemptum
relinquere potuit & egestatem? is tamen a
ad Tragœdiam applicata, magna cum voluptate
occupatione & prudentia, princeps habitus
Tragicorum: multa enim ea; memorabilia
adiexit arti quibus ante ipsum vsus fuit nemo.

*Plauti pa-
ter mole-
bat in pi-
strino.*

Sexcenta in istam sententiam proferre exempla mihi paratum & expeditum esset, nisi res & consilium breuitatem mandarent. Hæc autem factis aperte docent Scholarum atque Musarum patronos in hac vna cogitatione versari ac defixos esse oportere, vt Scholas ac pauperes studiosos moribus & pietate optime florentes nouis semper beneficiis ornatiore & celebriores omnibus & exteris & ciuibus suis commendent.

Quoniam enim haud facile emergunt vnquam quorum virtutibus obstat Res angusta domi, vt canit ille, & felicissima ingenia a suscepto studiorum itinere necessitate rei familiaris retrahuntur sæpissime, ideoque ex illis frustra Socratici, Demosthenici, & Euripidei expectantur, merito habent in more hoc positum non Reges modo & principes illustres, verum nobiles quoque Respub. (vt de Ecclesiasticis nihil dicam) vt eorum, de quibus spes est præclara concepta, annua stipe foueant studia, nec pecuniam in vllas res alias quam hanc melius conferri posse statuunt. Nam si lapide aliquo moto, aut alias, vitium fecerit domus, annosæ atque exesæ arbores nutare vel procumbere ceperint, patres qui sunt familias frugi, nouas substituunt: & iidem quæ ad familiam sunt sustentandam necessaria in æstate, non hyeme, cum sese defectus offert, parant: imperatores quoque prudentes in pace de bello cogitant: Multo magis hoc piis ac prudentibus magistratibus est prouidendum, vt eos liberalitate atque magnificentia sua alant, qui veluti lampade

tra-

*Aristoteles
Alexandri
Virgilius
& Horatius
Augusti liberalitate emer-
serunt.*

tradita ab ijs quos per mortem ex auctoritate
 mino placuit, auitæ religionis & veneranda
 tiæ fidi sint custodes.

Decretum

Ecclesia de

Studijs

alēdis Sess.

23. c. vlt.

De Semina

rijs nini.

frorū Dei.

De 13. Semi

narijs Gre

gorij 13. itē

de Semina

rijs Regis

Hisp. & a

liorū lege

D. Ioan.

Mol. lib. 2.

de Can. &

Tho. Bozū

de notis

Ecclesia,

figno 42.

Eadem de causa, & quia lubrica ista ætas
 scentum, nisi ad pietatem infot metur, antea
 vitiorum habitus eam possideat, ægre in dila
 na Ecclesiastica perseverat, S. Synodus Tribu
 na pie & necessarie statuit, vt singula Cathedra
 les, Metropolitanæ, atque his maiores Ecclesie
 pro modo facultatum certum puerorum, pro
 pue pauperum numerum alant, & disciplinæ
 clericis instituant, quorum indoles & vultu
 tas spem adferat eos Ecclesiæ ministeriis pro
 tuo inseruituros. Iuxta hoc Spiritus Sancti des
 tum multa, laus Deo, multis in locis, ad com
 nem Ecclesiæ causam promouendam, erecta
 Seminaria in quibus bonæ indolis & magna
 spectationis adolescentes in studiis & exercitiis
 pietatis enutriuntur.

Genebrardus in Chronol. testatur Parisiensi
 esse Collegia ab Ecclesiasticis pleraque omnia
 structa & dotata, in quibus studiosi nulla imp
 fa student.

Vtinam autem sicut olim Clericorum num
 rus creuit, ita in hoc mundi delirio horum Semi
 nariarum numerus in singulos crederet aucto
 cum tam multum interfit, maxime hac vici
 mundi senectæ, quomodo & studia & motus
 neræ iuventutis formentur. Vtinam Rec
 Ecclesiarum multos innocentes pueros, qui
 Christus ad se venire voluit, ad seruitium De
 formarent, multoque strenuos milites Christi
 educerent.

Sap 6.

Dan. 12.

educarent, attendentes illud Sapientis: *Multitudo Sapientum est sanitas orbis terrarum. & illud Danielis: Qui docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti: & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stelle in perpetuas aeternitates.* Vtinam Deus Opt. Max. (cui pia optimisque moribus gubernata paupertas semper fuit gratissima) sic illorum mentes & consilia ad pauperes flecteret ac traderet studiosos, ut amplissima Scholis ac seminarijs Ecclesiae beneficia liberalissime & cumulatissime suppeditarent. Vtinam omnes cogitarent quam difficile sibi sit futurum de bonis Ecclesiae & pauperum apud iustum iudicem exactas reddere rationes. Vtinam omnes scirent decimas sibi dari non solum ut seipsum pascant, sed etiam ut in pauperibus cibent, potent, vestiant Christum.

Hinc enim in iure Canonico expressum est, *Caus. 16. q. 1. & tit. de dec.* decimas esse tributa egentium animarum. Vtinam memores essent ad se pertinere quaecunque in Corpore Iuris Canonici & sacris Conciliis de vita & honestate Clericorum leguntur, & in nullius Clerici Mensa deesset Christus. Vtinam intelligerent se, quo plura possident, eo periculosiori esse loco, & se multa ex portione aut pauperum, aut Ecclesiarum possidere. Vtinam etiam ponderarent quam graui onere premantur illi studiosi qui vno eodemque tempore & cum dura paupertate bellum gerere, & sese inscitiae opponere necesse habent. Vtinam perenderent quam multi quamuis excellentibus ingenijs praediti in tenebris & nocte iaceant, qui
vel

veleximii Theologi, vel prudentissimi Inven-
 sulti, vel clari Oratores esse potuissent, si dicitur
 liberalitas ipsis ad cumulatiorem doctrinae
 iumento fuisset. Utinam sic secum ratiocina-
 tur omnes: Si Christo tam chara & accepta
 charitatis officia etiam minimo Christi am-
 pensata, ut ea, velut sibi facta, sit remunerata
 quid de illis dicemus qui seminaria & planities
 Doctorum ac ministrorum Christi sua libe-
 ritia fouent, bona sua in futuros pastores & Ec-
 lesiasticos Scholarumque Doctores impendunt, & in-
 genia suis foundationibus in studiis
 sustentant, ut columina & columnas in domo
 aedificent, ac multa in eadem lumina accende-
 ant. Utinam omnes ultimae voluntati & exspecta-
 tioni satisfacerent illorum qui tot bonis Ecclesiae
 donarunt atque ditarunt. Utinam denique
 sua Christi visceribus distribuerent bona, quae
 adhuc prospera & vegeta utuntur valetudine
 iuxta versum publico sermone tritum:

*Esa. 38.
 Dispose do-
 mui tua.*

*Da tua dum tua sunt, post mortem tunc tua non
 sunt.*

Et iuxta illud: fax vna quae praefertur plus lucet
 fert per tenebras ambulantibus, quam quae
 quae sequuntur. Recte S. Lucia virgo cum mater
 ad erogandas pauperibus facultates horretis
 ipsa que diceret ut vite suae finem exspectaret, re-
 spondit: *Non est admodum gratum, o mater, dimit-
 tere, quod qui offert ideo offert quia illius visum seipsum
 sibi interdicit dies. Da dum sana es, ne si moriens*

*inuita dedisse arguaris, rem, quam velis nolis relinquere
cogeris, quam tecum ferre non potes, & qua ipse frui ne-
quis.*

IN SEMINARIUM DIOE-
cesanum LVI. Episcopi Monaste-
riensis, FERDINANDI BA-
VARI, &c.

Gaude ter felix FERNANDI Westphala terra.

Nam BAVARVS factis se probat esse patrem

Tu querens steriles exortis sentibus agros,

Frigore & obscuram nubibus esse diem.

Ast hæc FERNANDVM contristant maxima
damna,

Firmaque muneribus gaudia ferre parat.

Dum Mimigardiaca pia germina nutrit in vr-
be,

Doctrinisque rigat quæ tua damnaleuent.

Prouidus haud paucos, inquam dum pascit a-
lumnos,

Detegat vt vera religione dolos.

Nam quot sustentat veræ pietatis alumnos

Tot fidei accensas porrigit igne faces,

Quæ tibi lucebunt, spinas & frigora tollent,

Et veniet sic post nubila clara dies.

Impie facta times? longe maiora videbis,

Cum Domino fructus semina iacta ferent.

Quid facies versute tuis Caluine labru-
scis?

*Vtinam iam
aspicere
virescens
florescentes
campos & ma-
turos fru-
tus*

Quis est.

Quis comedet glandes prave
tuas?

Vescetur mihi postquam gens Westphalica
Et

Germina Fernandi quem bene ce-
rent.

Inclita Fernando nimium gens Westphalica
debés

Syncerae fidei qui tibi germen alit.
Princeps magnanimus te plantat & in-
pse,

Incrementa dabit sed meliora Deus.

SIGNVM CLXXXIII

Sepelire mortuos.

1. **B**ethunia oppidum est Artifiz apud
gas in quo sodalitas est civium, quae
tim ab effectu, partim ab auctore charitatis
gianam nominant, Graece non inepte *Nephe-
glav*, ab exportandis cadaveribus, siue fune-
efferendis nuncupare possis, qua fit ut nemini
cui cuiusmodi sit, conditionis supremo fune-
sepulchri honore careat. Auctor seu portus
for huius instituti fertur fuisse *S. Eligius* veteris
Flandrorum Apostolus idemque Norwiche-
ac Tormacensis Episcopus. Qui Anno 1180
dem temporis & horae articulo duobus
fertareis vni Bethuniæ, alteri Beuriaci (inter
interuallum est passuum amplius mille /